

บทคัดย่อภาษาไทย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือศึกษาการแปรของเสียงในภาษาไทยโซ่งตามตัวแปรอายุ และภูมิภาค และศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยโซ่งเป็นกรณีศึกษาในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี โดยเปรียบเทียบกับภาษาไทดำพูดที่เมืองซอนลา ประเทศเวียดนาม

การแปรของพยัญชนะได้วิเคราะห์ตามพยัญชนะไทดำดั้งเดิมที่สืบสร้างโดย Theraphan L-Tongkum (2002a) การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะของภาษาไทยโซ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากภาษาไทย จะพบว่าผู้พูดภาษาไทยโซ่งวัยหนุ่มสาวใช้พยัญชนะภาษาไทยกรุงเทพฯมากกว่าผู้พูดภาษาไทยโซ่งวัยสูงอายุ เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทดำ พบว่าภาษาไทยโซ่งยังคงรักษายพยัญชนะดั้งเดิมไทดำ (ระยะที่สอง) ไว้ได้มากกว่าภาษาไทดำ การศึกษาการแปรของสระภาษาไทยโซ่งพบว่า คนวัยกลางคนและวัยหนุ่มสาวเริ่มใช้สระภาษาไทย การแปรตามภูมิภาคมีบ้าง แต่เป็นส่วนน้อย

ผลการศึกษาการแปรของวรรณยุกต์พบว่าผู้พูดภาษาไทยโซ่งทุกวัยในทุกถิ่นรวมทั้งภาษาไทยโซ่งยังคงใช้ระบบวรรณยุกต์เหมือนกันคือมีวรรณยุกต์จำนวน 6 วรรณยุกต์ที่เกิดจากการแยกเสียงของวรรณยุกต์ดั้งเดิม A, B, C, DL, DS เป็นสองทางคือ ABCD123-4 วรรณยุกต์ DL รวมเสียงกับวรรณยุกต์ DS วรรณยุกต์ DLDS123 และ DLDS4 รวมเสียงกับวรรณยุกต์ B123 และ B4 ตามลำดับ แม้ว่าการแยกเสียงและรวมเสียงของวรรณยุกต์เหมือนกันในทุกภูมิภาค สัทลักษณะของวรรณยุกต์แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญตามภูมิภาคต่างๆ ถึงแม้จะมีการแปรของสัทลักษณะวรรณยุกต์ ก็สามารถกำหนดสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ทั้งหกโดยพิจารณาจากสัทลักษณะที่มีความถี่ของการออกเสียงมากที่สุด วรรณยุกต์ A123 มีสัทลักษณะหลักกลางตกขึ้น วรรณยุกต์ A4 มีสัทลักษณะหลักกลางต่ำขึ้นตก วรรณยุกต์ B123 มีสัทลักษณะหลักกลางต่ำตกขึ้นสูง วรรณยุกต์ B4 มีสัทลักษณะหลักกลางระดับ วรรณยุกต์ C123 มีสัทลักษณะหลักกลางต่ำ ตก บีบที่เส้นเสียง และวรรณยุกต์ C4 มีสัทลักษณะหลักกลางตก บีบที่เส้นเสียง สัทลักษณะวรรณยุกต์ของผู้พูดวัยหนุ่มสาวบางคนในบางจังหวัดแตกต่างจากสัทลักษณะหลัก และไม่ปรากฏลักษณะการบีบที่เส้นเสียงของวรรณยุกต์ C4 สัทลักษณะวรรณยุกต์ A123 และ A4 ของภาษาไทดำแตกต่างจากภาษาไทยโซ่งตรงที่เป็นวรรณยุกต์ระดับ

คำสำคัญ การแปรของเสียง การเปลี่ยนแปลงของเสียง สัทวิทยาเชิงประวัติ ภาษาไทยโซ่ง ภาษาไทยทรงดำ ภาษาลาวโซ่ง ภาษาไทดำ

และอาจารย์อิศเรศ ดลเพ็ญ ให้ข้อมูลภาษาลาว นายไอยเรศ บุญฤทธิ์ และนางสาวสรรพาวี ยกย่อง
ช่วยบริหารโครงการวิจัยฯ

การดำเนินงานของโครงการวิจัย “ชาติพันธุ์ กระบวนทัศน์ใหม่ในการสืบสานภาษาและ
วัฒนธรรม” เป็นไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จด้วยความช่วยเหลือของคุณพรพิมล
กิตติมงคลดี เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ ฝ่ายวิชาการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สุดท้าย คือ ผู้ประสานงานในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ 8 แห่ง ได้แก่

นายพนัส ล้วนเมือง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
นายเมือง รักจ้อย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
นายวิทยา ยอดดี ผู้นำชุมชนหมู่บ้านสะแกราย ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
นางแสน มารูปหมอก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดอนมะเกลือ จังหวัดสุพรรณบุรี
นายวิรัช บัวแก้ว นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางกุ้ง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
อาจารย์ขวัญใจ สายสุด ข้าราชการบำนาญ ตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี
นายวิจิต เกิดแก้ว สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี
ผู้ใหญ่ทวน แป้นโก๋ ผู้ใหญ่บ้านวังปลา ตำบลแก้มอัน อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี
นางอุไร แห่งหน หมู่บ้านหัวเขาจีน ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี
นายวิทยา เทพอยู่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางหย่อง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
นายชูชัย อนุกุล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยท่าช้าง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
นายรวม จรรย์งาม รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยท่าช้าง
นายสุธาวิ กลิ่นอุบล อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี และผู้บอกภาษาทุกคน

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

This research is a case study of a phonological variation and a change of Thai Song phonology by age-group and region in Nakhon Pathom, Suphanburi, Ratchaburi, and Phetchaburi provinces. The phonological variation and change are compared with the Tai Dam language spoken in Son La, Vietnam.

The analysis of variation and change of consonants is based on the Proto-Tai Dam consonants reconstructed by Theraphan L-Thongkum (2002a). The consonant change of the Thai Song language which does not agree with that of the Thai language has a social variation. The young generation Thai Song speakers tend to use Thai consonants more than the older generations. Comparing the phonological change of Tai Dam and Thai Song, it has been found that the Proto Tai Dam consonants (second stage) have been kept in Thai Song more than Tai Dam. The study of vowel variation shows that middle and young generation Thai Song speakers began to use Thai vowels. The regional variation is marginally found.

The study of social and regional tone variation of Thai Song and Tai Dam shows an agreement of tonal systems, i.e., all varieties have six tones in live syllables. From the five tone categories of the parent language called A, B, C, DL, DS, two series of tones have developed in Thai Song varieties in all locations. Splits that have developed are ABCD123-4. DL and DS have merged with each other and DLDS123 and DLDS 4 correspond to B123 and B4 respectively. Even though tone splits and coalescences are the same across locations, phonetic values vary insignificantly from place to place. Despite the phonetic variation of tones, the six representative phonetic features of tones are determined based on the most frequency of usages: A123 mid falling rising; A4 mid rising falling; B123 lower mid falling high rising; B4 mid level; C123 lower-mid falling with glottalized; and C4 mid falling with glottalized. The phonetic features of these tones in some young generation speakers are different from the typical ones. The glottalized feature of C4 tone is absent in younger generation speakers. The phonetic features of A123 and A4 in Tai Dam are different from Thai Song in that both tones are level.

Key words: phonological variation, phonological change, historical phonology, Thai Song Dam, Thai Song, Lao Song Dam, Lao Song, Tai Dam, Black Tai